

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
Katedra českého jazyka a literatury

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
posudek vedoucího práce

Práci předložil – předložila: Petra Kotrhonzová

Název práce: Rekonstrukce mytických motivů v Erbenově pohádkové tvorbě

Hodnotitel: Mgr. Vladimíra Brčáková

---

1. CÍL PRÁCE:

Cílem teoretické části diplomové práce (dále jen DP) je vymezení a popis pohádkového žánru, zmapování jeho původu i vývojových proměn jeho adaptací. Cílem interpretační části DP je pak analýza mytických motivů ve vybraných pohádkách K. J. Erbena, konkrétně v titulech *Jeník a Hanička*, *O Zlatovlásce*, *Dlouhý, Široký a Bystrozraký* a *Tři zlaté vlasy Děda Vševěda*. Na základě níže uvedeného posudku považují cíle za splněné.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

DP z hlediska obsahového plní všechny náležitosti. Teoretická část DP je kompilačního charakteru a autorka zde prokazuje velmi dobrou obeznámenost s odbornou literaturou. Ta je ve druhé části DP patřičně zužitkována v analýze folklorních látek. Autorka při výkladu pohádek vychází (zcela v souladu s tématem DP) především z mytologické, příp. solární teorie. Za největší přínos DP pokládám právě autorčiny literární interpretace. Na části teoretické zase oceňuji diplomantčinu snahu proniknout k podstatě pohádky a nespokojit se s pouhým výčtem žánrotvorných prvků.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Po formální stránce je DP rovněž kvalitní, tj. dodržuje předepsaný rozsah, ctí publikační etiku a snaží se o kulturu jazykového projevu. Až na ojedinělé syntaktické chyby (např. na s. 38) jí není téměř co vytknout. Snad jen drobný prohřešek. Autorka v seznamu literatury opomíjí uvést publikace od S. Schamy a Z. Smetánky, ze kterých přiznaně čerpá na s. 36–37.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Autorka v analyzovaných pohádkových textech nachází mytické vnímání světa, zbytky pohanských i iniciačních rituálů, archetypy postav, prostředí i situací. To, co podle diplomantky (hodně vychází z názorů A. Pernici) přibližuje pohádku k mýtům (zejména kosmogonickým), je počáteční okamžik nestability interpretovaný jako prapůvodní chaos, jenž předchází nastolenému řádu, tj. aktu stvoření světa. Chaos však tímto momentem z kosmu zcela nemizí, přetrvává v něm jako trvalá hrozba, s níž se čas od času musí utkat mytičtí hrdinové. Ti jsou spojováni s motivem slunce (života). Dle této solární teorie, kterou autorka též aplikuje na výklad Erbenových pohádek, jsou kladné bytosti, jež vykonávají obnovu řádu, zosobněním slunce, jara a života vůbec. A naopak bytosti záporné pak představiteli tmy, zimy a smrti, tj. personifikací chaosu. Každá pohádka je v duchu této teorie interpretována jako vítězství jara nad zimou, života nad smrtí. V souladu s výše řečeným si autorka při

interpretaci pohádky *Jeník a Hanička* trefně všímá motivu píšťalky coby znaku jara a jeho spojitosti s chlapeckým hrdinou. Tento motiv jinde než u Erbena, který ve sbíraných pohádkových látkách prováděl rekonstrukci mytických motivů, nenajdeme. Jako neméně zajímavý se jeví autorčin výklad titulních postav z pohádky *Dlouhý, Široký a Bystrozraký*. Diplomantka zmíněné magické bytosti vnímá coby personifikované přírodní živly (vzduchu, vody a země), které princovi napomáhají osvobodit krásnou pannu (uvězněnou přírodu), jinak řečeno – ty samé přírodní živly, jež samy představují.

Budiž k dobru DP též přičteno, že autorka k rozboru Erbenových pohádek přistupuje z různých aspektů a různými metodami. Pohled solární teorie doplňuje mimo jiné o Proppovu typologii kouzelné pohádky. Látky, motivy či postavy pohádkových textů jsou srovnávány s obdobnými složkami mytických či biblických textů různých kultur.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Jaké motivy či postavy mytického charakteru se v pohádkách často vyskytují?
Čím se Erbenovy pohádky liší od pohádek B. Němcové?

6. NAVRHOVANÉ HODNOCENÍ:

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikační stupeň **v ý b o r n ě**.

Datum: 20. 8. 2013

Podpis:

